

постійно підвищувати свій професійний рівень, відслідковуючи новітні методики та розробки, які зможуть допомогти у вирішенні завдань протидії злочинності.

Література:

1. Що таке «торгівля людьми»: [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://psihossoc.ucoz.ru/torgivlia/torgivlja_ljudmi.pdf.
2. Справочное руководство ОБСЕ по обучению полиции: Торговля людьми/ серия публикаций ДТУ/ОВСВПД, том 12, 2013. – 210с.
3. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова компаративістика: монографія / О.М. Бандурка, М.М. Перепелиця, О.В. Манжай та ін. – Х.: Золота миля, 2013. – 352с.

Передові юридичні доктрини в інформаційному праві в період незалежності України

Никитюк В.О.

магістр 2-го курсу Факультету №4 Одеського державного університету внутрішніх справ

Ісмайлов К.Ю.

кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ

Новаційні теорії правового змісту або іншими словами передові юридичні доктрини набувають сьогодні поширення і в інформаційному праві, як науковому напрямку юриспруденції, як галузевому напрямку в системі права і як дисциплінарному курсу підготовки правників всіх спеціалізацій. Актуальність цього питання загострюється в умовах інформаційної конфронтації України на міждержавному рівні з Російською Федерацією, на етапі, поки що, недосконалості розвитку інформаційного суспільства в українських реаліях.

Сьогодні в інформаційно-правовому науковому просторі утворюється декілька концептуальних підходів. Серед таких, в першу чергу, доцільно виокремити: доктрину галузевості інформаційного права в системі національного права і законодавства; теорію охоплення галуззю інформаційного права інститутів електронного права та права високих технологій; доктрину розширеного тлумачення права на інформацію; доктрину розширеного тлумачення видів і форм джерел інформаційного права; вчення про особливих суб'єктів інформаційно-правових відносин; вчення про інформаційний суверенітет держави; вчення про інформаційні правопорушення та інформаційно-правову відповідальність.

На протязі останніх двадцяти років означені наукові проблеми були сферою досліджень таких вітчизняних вчених-юристів як: В.Д. Гапотій, К.Ю. Ісмайлов, Т.Є. Мураховська А.А. Письменицький, В. М. Супрун, О.С. Рождественська, О.В. Синєокий, С.В. Стасюк, В.С. Цимбалюк та інших.

Зокрема, В.С. Цимбалюк, в контексті доктрини інформаційного суспільства та категоріального становлення предмету і методології інформаційного права звертається до питань галузевої характеристики цього напрямку юриспруденції в своїй монографії «Інформаційне право: концептуальні положення до кодифікації інформаційного законодавства» 2011 року. Визначено ознаки інформаційного права, наведено загальну характеристику його основних інститутів. Одночасно, обґрунтовується необхідність реформування інформаційного законодавства, запропоновано методику його кодифікації [1].

Денісова О.С. в дисертації «Роль преси у правовому інформуванні громадян України», 2002 року, також йдеться про галузеві ознаки інформаційного права в інституціональному аспекті крізь особливості ролі ЗМІ в інформаційному соціальному обороті. Так, нею розглянуто проблеми теорії правового інформування та права на правову інформацію, визначаються такі класифікаційні види правового інформування як нормативно-правове і ненормативно-правове, що вперше удосконалює розуміння поширення інформації про правову дійсність на науковому юридичному рівні [2].

Безумовно інноваційним є дослідження дисертація В.М. Супруна, який в своїй роботі «Теоретико-правові основи інформаційного суверенітету» 2010 року формулює авторський підхід до визначення поняття «інформаційний суверенітет», як виняткового права України відповідно до Конституції і законодавства України, нормами міжнародного права самостійно і незалежно, з дотриманням балансу інтересів особи, суспільства і держави визначати і здійснювати внутрішні і геополітичні національні інтереси в інформаційній сфері; державну внутрішню і зовнішню інформаційну політику; розпоряджатися власними інформаційними ресурсами; формувати інфраструктуру національного

інформаційного простору; створювати умови для його інтеграції в світовий інформаційний простір і гарантувати інформаційну безпеку держави [3].

У дисертаційному дослідженні Т.Є. Мураховської «Формування нових галузей в системі права України» 2011 року на теоретико-правовому рівні автором загострюється постановка наукового питання про розуміння інформаційного права як комплексної галузі, та здійснюється порівняння наукових концепцій щодо розуміння галузевих ознак в системі права [4].

Питання розширеного підходу до правових джерел інформаційного права піднімає в своєму науковому дослідженні «Акти судової влади в системі джерел права України» (2012 р.) Ісмаїлов К.Ю. Зокрема йдеться про активне застосування в практичному правовому обороті останніх років, наукових обґрунтуваннях та навчальній літературі в якості форм інформаційного права та джерел інформаційного законодавства і права таких інструментів, як різноманітні акти судової влади. Йдеться не тільки про законодавчо визнані в Україні, в якості джерел права і законодавства, актів Європейського суду з прав людини, але й актів національної судової влади. Зокрема офіційних Рішень Конституційного Суду України, Постанов Верховного Суду України, Керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України. Автором наводяться приклади актів судової влади саме зі сфери інформаційно-правового обороту, що значною мірою вплинули на інформаційно-правові відносини в Україні. Показовим, зокрема, є приклад з Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови) (справа від 14.12.1999 № 10-рп/99). Означене рішення суттєвим чином вплинуло на інформаційно-мовний обіг правовідносин в Україні, що призвело як до позитивних, так і до негативних юридичних наслідків [5].

Також, до питань становлення галузі інформаційного права, свободи засобів масової інформації на шляху формування громадянського суспільства і правової держави звертається і А.А. Письменицький, який в дисертації 1997 року «Взаємодія держави і засобів масової інформації» [6] та монографії 2012 року «Загальна теорія інформаційного права» [7]. На основі аналізу теоретичної правової літератури і нормативно-правових актів дослідив аспекти взаємодії засобів масової інформації з гілками державної влади, роль засобів масової інформації в становленні і розвитку демократії, проблеми і сфери правового регулювання діяльності засобів масової інформації, шляху і перспективи розвитку інформаційного права і законодавства. В означених роботах в якості одного з новачків цих елементів виступає і авторська категоріальна конструкція розширеного тлумачення права на інформацію: «як права кожного на пошук і отримання, виготовлення, використання і зберігання, поширення і захист інформації, в будь-який вільно обраний спосіб і не залежно від кордонів» [7].

Останнім часом актуалізується і питання охоплення інформаційним правом сфери відносин щодо високих технологій і, зокрема нанотехнологій. Так, у своїй роботі «Інформаційне право України та електронне право високих технологій Електронний курс лекцій» доцент О.В. Синєокий, у 2010 році, ставить питання розгляду формування самостійного правового інституту електронного права та інституту права високих технологій в галузі інформаційного права. Сьогодні, на думку автора, ми наблизилися до розуміння високотехнологічної теорії як окремої підгалузі інформаційного права. Зокрема, до високих технологій можна віднести оптоволоконні, інтегрально-волоконні, лазерні, комп'ютерні, цифрові, космічні, нанотехнології та деякі інші, але обов'язковою ознакою є створення на протязі останніх 30-40 років, тобто з початку 60-х років ХХ ст. до теперішнього часу. Потрібно визнати, що до цього часу відсутнє в законодавстві повноцінне або, хоча б єдине визначення такого поняття як «високі технології» та похідних і суміжних термінів. Звідси постає проблема відсутності повноцінного нормативно-правового регулювання суспільних відносин, що виникають в цій галузі [8].

Таким чином, з наведеного вище можна зробити наступні висновки:

Сьогодні в науковому юридичному середовищі формується підхід до комплексу теорій, що визначають розвиток категоріального апарату інформаційного права як до новачків концепцій, що несуть в собі авторські наопрацювання передового категоріального апарату.

Доцільно вбачати в узагальненому розумінні новачків вектор розвитку наукових інформаційно-правових досліджень як фундаментально-правових, що формують основи загальної теорії інформаційного права.

Потребою сьогодення в національній юриспруденції і, зокрема, у здійсненні публічних навчально-популяризаційних форм поширення інформаційно-правових матеріалів підкреслювати персоналізаційну роль науковців України в фундаментально-правових, засадничих досягненнях оновлення категоріального апарату. Це буде відповідати таким вимогам законодавства про вищу освіту, що стосуються необхідності обов'язкового внесення у викладання курсу «Інформаційне право України»